

RESUM

L'interés pel desenvolupament d'aquesta tesi sorgeix després del Treball Final del Master de Conservació del Patrimoni Arquitectònic pel doctorand a l'any 2006, el títol del qual fou Catalogació de l'Arxiu Ferrant i Investigació de les obres de restauració del descobriment de l'obra gòtica a la catedral de València, essent tutor el Dr. Julián Esteban. En aquest treball foren estudiades les obres de demolició de l'arquitectura neoclàssica, dirigides principalment per Alejandro Ferrant al segle XX, per a retornar el gòtic a l'esmentada catedral. Després d'observar que s'havia enderrocat l'obra de major envergadura de l'arquitectura academicista valenciana, d'indubtable transcendència a nivell europeu, esdevenia una ocasió única per tal d'investigar al voltant del procés contrari, la construcció neoclàssica al segle XVIII.

La catedral de València, en els set segles d'existència, presentava una mancança investigadora a una de les seues etapes de màxim apogeu constructiu, la seua renovació neoclàssica i que amb aquesta etapa finalitzava el seu procés evolutiu. El procés arquitectònic i constructiu de l'etapa neoclàssica es va perllongar des de 1769 fins 1831, amb el projecte inicial d'Antoni Gilabert i amb l'ajuda a la direcció d'obra per Lorenzo Martínez.

Després de la Guerra Civil (1936-1939) va escomençar un procés de repristinació de la seua arquitectura gòtica i que a dia de hui encara prossegueix, en el qual s'està anant a la recerca d'una catedral que mai va existir, la qual no pot entendre's sense la reforma neoclàssica.

En aquesta tesi doctoral es preten establir, baix la pròpia visió de l'arquitectura, els costos econòmics, artífexs i personatges rellevants, processos, tècniques constructives i analitzar l'arquitectura produïda al segle XVIII, a partir de les traces i estructures gòtiques. Per a esmentar-la trobem diverses combinacions amb els termes transformació o renovació i academicista o neoclàssica.

Per tal d'aquest anàlisi i amb les dades inicials i conclusions del treball final de Master s'ha dut a terme una metodologia molt acurada a partir de la informació bàsica del Pla Director, dirigit pel Dr. Rafael Soler, i dels processos d'investigació propis per a un edifici patrimonial assenyalats a l'assignatura Construccions Històriques de l'ETSIE (UPV), sent titular de la mateixa D. Rafael Marín. S'ha recercat informació existent a arxius locals i nacionals, sent la principal de les fonts la de l'Arxiu de la Catedral de València, al qual s'ha dut a terme un buidat exhaustiu de la documentació existent corresponent al període d'estudi. A més a més, s'ha dut a terme treball de camp i posterior trasllat a suport informàtic amb l'alçament planimètric i gràfic, seguint les directrius acadèmiques dels doctors Alfonso Jiménez i Francisco Pinto. S'han obtingut dades per observació directa, aportat plànols i documentació que no s'havien estudiat fins ara i gràcies, també, a estudis de fotogrametria s'han grafiat nous plànols per tal de facilitar la comprensió d'esta tesi i de l'obra estudiada, sent un dels principals l'estudi de la geometria de la catedral gòtica i a partir dels estudis dels professors Felipe Soler i Jorge Garcia, per a entendre

l'encaix de l'obra neoclàssica.

Esta tesi preten, a més, ser un document a tindre en compte a l'hora d'intervindre a la catedral de València, donada la valoració de la seua arquitectura i la informació que conté, i quedaria englobada dins dels criteris que estableix el Pla de Catedrals, obrint diverses línees d'investigació i proposant obres d'intervenció per tal de preservar i posar en valor aquest monument.

De la mateixa manera, és una aportació a la història de l'arquitectura i construcció, estableix el vincle amb altres catedrals europees i grans basíliques, com Santa Maria La Mayor o San Juan de Letrán, a Roma. En aquest sentit devem recordar com el Dr. Javier Rivera compara l'arquitectura de Gilabert amb els grans mestres de l'arquitectura, com Alberti, Vasari, Serlio, Palladio, Borromini o Piranesi... al dur a terme totes les intervencions de superposició d'arquitectures. En el cas de la catedral de València, es tracta de les obres de revestiment de l'obra gòtica, però a partir de l'ordre i modulació establert al presbiteri per Pérez Castiel a finals del segle XVII i que Gilabert va combinar l'arquitectura classicista i cobertes amb voltes de creueria, al mateix que el primer exemple renaixentista valencià, Església del Col·lege del Patriarca o del Corpus Christi, o alguns cassos de l'arquitectura clàssica italiana.